EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 24.8.2020
COM(2020) 455 final

2020/0214 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS

tilapäisen tuen myöntämisestä Puolalle neuvoston asetuksen (EU) 2020/672 nojalla työttömyysriskien lieventämiseksi hätätilanteessa covid-19:n leviämisen seurauksena

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Neuvoston asetuksella (EU) 2020/672 (SURE-asetus) vahvistetaan oikeudellinen kehys unionin taloudellisen avun myöntämisestä jäsenvaltioille, joiden taloudessa on tai joiden taloutta vakavasti uhkaa covid-19:n leviämisen aiheuttama vakava häiriö. SURE-välineen tuella rahoitetaan ensisijaisesti työajan lyhentämisjärjestelyjä tai vastaavia, työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien suojelemiseen ja sitä kautta työttömyyden ja tulonmenetysten vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä sekä toissijaisesti joitakin terveyteen liittyviä toimenpiteitä erityisesti työpaikalla.

Puola pyysi 6. elokuuta 2020 SURE-asetuksen mukaista unionin taloudellista apua. Komissio on SURE-asetuksen 6 artiklan 2 kohtaa noudattaen kuullut Puolan viranomaisia varmistaakseen niiden toteutuneiden ja suunniteltujen julkisten menojen äkillisen ja voimakkaan kasvun, jotka liittyvät suoraan työajan lyhentämisjärjestelyihin ja muihin vastaaviin covid-19-pandemiasta johtuviin toimenpiteisiin. Tällaisia menoja aiheuttavat:

(1) Itsenäisten ammatinharjoittajien ja enintään 50 henkeä työllistävien yritysten sosiaaliturvamaksujen tilapäinen alentaminen työpaikkojen suojelemiseksi covid-19-epidemian aikana. Alennusta sovellettiin maaliskuusta toukokuuhun 2020. Enintään 10 henkeä työllistävät yritykset ja useimmat itsenäiset ammatinharjoittajat saattoivat hyötyä täysimääräisestä alennuksesta, kun taas 10–50 henkeä työllistävät saivat 50 prosentin alennuksen.

(2) Työnkeskeytysajan etuus itsenäisille ammatinharjoittajille ja siviilioikeudellisten sopimusten nojalla työskenteleville, joiden tulot ovat laskeneet kriisin vuoksi. Toimenpiteellä kompensoidaan tulojen laskua myöntämällä kertasuoritteinen etuus itsenäisille ammatinharjoittajille (50 tai 80 % vähimmäispalkasta tulojen laskun määrästä riippuen) ja epätyypillisissä työsuhteissa oleville (enintään 80 % vähimmäispalkasta).

(3) Palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettävät tuet, joiden edellytyksenä on liikevaihdon supistuminen kriisin vuoksi. Yritykset voivat koostaan riippumatta pyytää tilapäistä tukea palkka- ja sosiaaliturvamaksujensa rahoittamiseen.

(4) Tuet itsenäisille ammatinharjoittajille, joilla ei ole työntekijöitä. Tuilla rahoitetaan tilapäisesti osa sellaisten luonnollisten henkilöiden harjoittaman yritystoiminnan kuluista, joilla ei ole työntekijöitä. Tuen määrä riippuu liikevaihdon supistumisen asteesta ja on 50–90 prosenttia vähimmäispalkasta.

(5) Toimenpide, jolla itsenäisille ammatinharjoittajille, mikroyrityksille ja valtiosta riippumattomille järjestöille myönnetään lainoja, jotka voidaan muuttaa avustuksiksi. Toimenpiteellä myönnetään enintään 5 000 Puolan zlotyn suuruisia mikrolainoja. Lainat voidaan muuntaa avustuksiksi, jos lainansaaja jatkaa toimintaa kolmen kuukauden ajan lainan myöntämisen jälkeen. Puola on toimittanut komissiolle asiaankuuluvat tiedot.

Toimitetun näytön perusteella komissio ehdottaa neuvostolle, että se hyväksyisi täytäntöönpanopäätöksen SURE-asetuksessa tarkoitetun taloudellisen avun myöntämisestä Puolalle edellä mainittujen toimenpiteiden tukemiseksi.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotus on kaikilta osin neuvoston asetuksen (EU) 2020/672 mukainen ja tehty sen nojalla.

Ehdotuksen lisäksi unionilla on toinen säädös, jonka nojalla jäsenvaltioille annetaan tukea hätätilanteissa: Euroopan unionin solidaarisuusrahaston perustamisesta 11 päivänä marraskuuta 2002 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2012/2002. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/461, jolla edellä mainittua säädöstä muutetaan sen soveltamisalan laajentamiseksi kattamaan vakavat kansanterveysuhat sekä rahoituskelpoisten toimien määrittämiseksi, annettiin 30. maaliskuuta.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ehdotus on osa toimenpiteitä, joita on otettu käyttöön meneillään olevan covid-19-pandemian johdosta. Yksi niistä on koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskeva investointialoite. Sillä täydennetään muita työllisyyttä tukevia välineitä, kuten Euroopan sosiaalirahastoa, Euroopan strategisten investointien rahastoa (ESIR) ja InvestEU-ohjelmaa. Ehdotuksessa käytetään lainanantoa ja -ottoa jäsenvaltioiden tukemiseen covid-19:n leviämisen johdosta. Se on lisätoimenpide, jolla rahoitetaan työajan lyhentämisjärjestelyjä ja vastaavia toimenpiteitä työpaikkojen suojelemiseksi ja siten työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien suojaamiseksi työttömyysriskiltä.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Välineen oikeusperusta on neuvoston asetus (EU) 2020/672.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Ehdotus on annettu jäsenvaltion esittämän pyynnön johdosta, ja se ilmentää eurooppalaista solidaarisuutta, koska sillä myönnetään covid-19:n leviämisestä kärsivälle jäsenvaltiolle unionin taloudellista apua tilapäisten lainojen muodossa. Tällaisella taloudellisella avulla jäsenvaltiota autetaan rahoittamaan työajan lyhentämisjärjestelyjen ja vastaavien toimenpiteiden vuoksi lisääntyneitä julkisia menoja tilapäisesti, jotta se voi suojella työpaikkoja ja suojata siten työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia työttömyysriskiltä ja tulonmenetyksiltä.

Tällainen tuki auttaa tilanteesta kärsivää väestöä, ja se auttaa myös lieventämään covid-19-kriisin aiheuttamia välittömiä yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia.

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen. Siinä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen välineelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ehdotus on pitänyt valmistella kiireellisesti, jotta neuvosto voi hyväksyä sen ajoissa. Tämän vuoksi sidosryhmiä ei ole voitu kuulla.

- **Vaikutustenarviointi**

Ehdotuksen kiireellisyyden vuoksi vaikutustenarviointia ei ole tehty.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Komission olisi voitava ottaa lainaa rahoitusmarkkinoilta varojen edelleen lainaamiseksi jäsenvaltioille, jotka pyytävät taloudellista apua SURE-välineestä.

Jäsenvaltioiden takausten lisäksi järjestelyyn sisältyy muita suojatoimia sen rahoitusvakauden varmistamiseksi. Niitä ovat

- tiukka ja varovainen varainhoito;
- lainasalkun kokoaminen siten, että rajoitetaan keskittymisriskiä, vuotuista riskiä ja liiallista altistumista yksittäisten jäsenvaltioiden riskeille ja varmistetaan, että apua eniten tarvitseville jäsenvaltioille voidaan myöntää riittävästi varoja; ja
- mahdollisuus velan jälleenrahoitukseen.

2020/0214 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS

tilapäisen tuen myöntämisestä Puolalle neuvoston asetuksen (EU) 2020/672 nojalla työttömyysriskien lieventämiseksi hätätilanteessa covid-19:n leviämisen seurauksena

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen (SURE) perustamisesta covid-19:n leviämisen seurauksena 19 päivänä toukokuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2020/672[1] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Puola pyysi 6 päivänä elokuuta 2020 unionilta taloudellista apua täydentääkseen kansallisia toimiaan, joilla se pyrkii lieventämään covid-19:n leviämisen vaikutuksia ja sen sosioekonomisia seurauksia työntekijöille.

(2) On odotettavissa, että covid-19:n leviäminen ja Puolan toteuttamat poikkeukselliset toimenpiteet taudin leviämisen ja sen sosioekonomisten ja terveyteen liittyvien vaikutusten rajoittamiseksi vaikuttavat perinpohjaisella tavalla maan julkiseen talouteen. Komission kevään 2020 talousennusteen mukaan Puolan julkistalouden alijäämä on 9,5 prosenttia ja julkisen velan määrä 58,5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) vuoden 2020 lopussa. Komission kesän 2020 väliennusteen mukaan Puolan BKT supistuu 4,6 prosenttia vuonna 2020.

(3) Covid-19:n vuoksi huomattava osa Puolan työvoimasta on joutunut keskeyttämään työssäkäynnin tai työnhaun. Tämä on johtanut siihen, että johdanto-osan 4–8 kappaleessa mainittuihin itsenäisten ammatinharjoittajien ja enintään 50 henkeä työllistävien yritysten sosiaaliturvamaksujen alentamiseen, itsenäisille ammatinharjoittajille ja siviilioikeudellisten sopimusten nojalla työskenteleville myönnettävään työnkeskeytysajan etuuteen, palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin tukiin, itsenäisille ammatinharjoittajille, joilla ei ole työntekijöitä, myönnettäviin tukiin ja itsenäisille ammatinharjoittajille, mikroyrityksille ja valtiosta riippumattomille järjestöille myönnettäviin tuiksi muunnettavissa oleviin lainoihin liittyvät Puolan julkiset menot ovat kasvaneet äkillisesti ja voimakkaasti.

(4) Puolan 6 päivänä elokuuta 2020 esittämässä pyynnössä mainitulla, covid-19-taudin ja muiden tartuntatautien ehkäisemistä, niitä koskevia vastatoimia ja hävittämistä sekä niiden aiheuttamien kriisitilanteiden ehkäisemistä koskevista erityisistä ratkaisuista 2 päivänä maaliskuuta 2020 annetulla säädöksellä[2] otettiin käyttöön itsenäisten ammatinharjoittajien ja enintään 50 henkeä työllistävien yritysten

[1] EUVL L 159, 20.5.2020, s. 1.
[2] Puolan virallinen lehti 2020, kohta 374, sellaisena kuin se on muutettuna.

sosiaaliturvamaksujen tilapäinen alennus työpaikkojen suojelemiseksi covid-19-epidemian aikana. Alennusta sovellettiin maaliskuusta toukokuuhun 2020. Enintään 10 henkeä työllistävät yritykset ja useimmat itsenäiset ammatinharjoittajat saattoivat hyötyä täysimääräisestä alennuksesta, kun taas 10–50 henkeä työllistävät saivat 50 prosentin alennuksen. Sosiaaliturvamaksujen tilapäistä alentamista voidaan pitää asetuksessa (EU) 2020/672 tarkoitetun työajan lyhentämisjärjestelyn kaltaisena järjestelynä, koska sen tavoitteena on suojella itsenäisiä ammatinharjoittajia tulojen vähentymiseltä tai menetykseltä ja tukea enintään 50 työntekijää työllistävien yritysten työntekijöiden työsuhteen säilymistä toimenpiteen päättymiseen saakka. Sosiaaliturvamaksujen tilapäisestä alentamisesta seuraa valtiolle tulonmenetys, jonka voidaan neuvoston asetusta (EU) 2020/672 sovellettaessa katsoa vastaavan julkisia menoja.

(5) Lisäksi viranomaiset ovat ottaneet käyttöön sellaisille itsenäisille ammatinharjoittajille ja siviilioikeudellisten sopimusten nojalla työskenteleville tarkoitetun työnkeskeytysajan etuuden, joiden tulot ovat laskeneet kriisin vuoksi. Toimenpiteellä kompensoidaan tulojen laskua myöntämällä kertasuoritteinen etuus itsenäisille ammatinharjoittajille (50 tai 80 % vähimmäispalkasta tulojen laskun määrästä riippuen) ja epätyypillisissä työsuhteissa oleville (enintään 80 % vähimmäispalkasta).

(6) Lisäksi käyttöön on otettu palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettävät tuet, joiden edellytyksenä on liikevaihdon supistuminen kriisin vuoksi. Yritykset voivat koostaan riippumatta pyytää tilapäistä tukea palkka- ja sosiaaliturvamaksujensa rahoittamiseen. Palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviä tukia voidaan pitää asetuksessa (EU) 2020/672 tarkoitetun työajan lyhentämisjärjestelyn kaltaisena järjestelynä siltä osin kuin on kyse sellaisille yrityksille aiheutuneista kuluista, joissa on käytössä lyhennetty työaika, jotka vähentävät työaikaa vapaaehtoisesti tai joiden työtekijät olivat yhtäjaksoisessa työsuhteessa viimeisimpien käytettävissä olevien toteutumatietojen päivämäärään saakka, sillä järjestely edellyttää, että yritykset säilyttävät työpaikat joko lyhennetyn työajan soveltamisen ajan tai viimeisimpien käytettävissä olevien toteutumatietojen päivämäärään saakka.

(7) Viranomaiset ovat ottaneet käyttöön tuet itsenäisille ammatinharjoittajille, joilla ei ole työntekijöitä. Tuilla rahoitetaan tilapäisesti osa sellaisten luonnollisten henkilöiden harjoittaman yritystoiminnan kuluista, joilla ei ole työntekijöitä. Tuen määrä riippuu liikevaihdon supistumisen asteesta ja on 50–90 prosenttia vähimmäispalkasta.

(8) Viranomaiset ovat ottaneet lisäksi käyttöön toimenpiteen, jolla myönnetään itsenäisten ammatinharjoittajien, mikroyritysten ja valtiosta riippumattomien järjestöjen avustuksiksi muunnettavissa olevia lainoja. Toimenpiteellä myönnetään enintään 5 000 Puolan zlotyn suuruisia mikrolainoja. Lainat voidaan muuntaa avustuksiksi, jos lainansaaja jatkaa toimintaa kolmen kuukauden ajan lainan myöntämisen jälkeen. Julkisia menoja koskeva vaatimus voidaan täyttää, jos asetuksen (EU) 2020/672 nojalla tuetaan ainoastaan avustuksiksi muunnettavissa oleviin lainoihin liittyviä menoja.

(9) Puola täyttää taloudellisen avun pyytämiselle asetuksen (EU) 2020/672 3 artiklassa asetetut edellytykset. Puola on toimittanut komissiolle asiaankuuluvan näytön siitä, että toteutuneet ja suunnitellut julkiset menot ovat kasvaneet 11 668 118 894 euroa 1 päivästä helmikuuta 2020 covid-19:n leviämisen sosioekonomisten vaikutusten lieventämiseksi toteutettujen kansallisten toimenpiteiden johdosta. Kyseessä on äkillinen ja voimakas kasvu, sillä se liittyy sekä uusiin toimenpiteisiin että nykyisten

toimenpiteiden laajentamiseen ja kyseiset toimenpiteet kattavat huomattavan osan Puolan yrityksistä ja työvoimasta.

(10) Komissio on asetuksen (EU) 2020/672 6 artiklan mukaisesti kuullut Puolaa ja varmistanut niiden toteutuneiden ja suunniteltujen julkisten menojen äkillisen ja voimakkaan kasvun, jotka liittyvät suoraan työajan lyhentämisjärjestelyihin ja vastaaviin toimenpiteisiin.

(11) Puolalle olisi sen vuoksi myönnettävä taloudellista apua maan auttamiseksi selviytymään covid-19:n leviämisen aiheuttaman talouden vakavan häiriön sosioekonomisista vaikutuksista.

(12) Tällä päätöksellä ei rajoiteta sisämarkkinoiden toiminnan vääristymiseen liittyvien mahdollisten menettelyjen, kuten Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 107 ja 108 artiklaan perustuvien menettelyjen, tuloksia. Sillä ei poisteta jäsenvaltioille SEUT-sopimuksen 108 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta ilmoittaa komissiolle mahdollisista valtiontuista.

(13) Puolan olisi ilmoitettava komissiolle suunniteltujen julkisten menojen toteutumisesta säännöllisin väliajoin, jotta komissio voi arvioida, missä määrin Puola on toteuttanut kyseiset menot.

(14) Tehtäessä päätös taloudellisen avun myöntämisestä on otettu huomioon Puolan tämänhetkiset ja odotettavissa olevat tarpeet sekä muiden jäsenvaltioiden asetuksen (EU) 2020/672 nojalla jo toimittamat tai suunnitteilla olevat taloudellisen avun pyynnöt yhdenvertaisen kohtelun, solidaarisuuden, oikeasuhteisuuden ja avoimuuden periaatteita noudattaen, Lainan määrää määritettäessä on haluttu varmistaa, että asiassa noudatetaan neuvoston asetuksessa (EU) 2020/672 täsmennettyjä lainasalkkuun sovellettavia toiminnan vakautta koskevia sääntöjä,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Puola täyttää asetuksen (EU) 2020/672 3 artiklassa asetetut edellytykset.

2 artikla

1. Unioni asettaa Puolan saataville enintään 11 236 693 087 euron lainan. Lainan keskimääräinen enimmäismaturiteetti on 15 vuotta.

2. Tällä päätöksellä myönnetyn taloudellisen avun saatavuusaika on 18 kuukautta päätöksen voimaantuloa seuraavasta päivästä lukien.

3. Komissio asettaa unionin taloudellisen avun Puolan saataville enintään kymmenessä erässä. Kukin erä voidaan maksaa yhdessä tai useammassa osaerässä. Ensimmäisen erän osaerien maturiteetit voivat olla pidempiä kuin 1 kohdassa tarkoitettu keskimääräinen enimmäismaturiteetti. Tällöin seuraavien osaerien maturiteetit on asetettava niin, että 1 kohdassa tarkoitettu keskimääräinen enimmäismaturiteetti toteutuu, kun kaikki erät on maksettu.

4. Ensimmäinen erä maksetaan sen jälkeen, kun asetuksen (EU) 2020/672 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu lainasopimus on tullut voimaan.

5. Puola maksaa asetuksen (EU) 2020/672 4 artiklassa tarkoitetut unionin rahoituskustannukset kunkin erän osalta sekä rahoituksesta unionille mahdollisesti aiheutuvat muut maksut, kulut ja menot.

6. Komissio päättää erien suuruudesta ja maksamisesta samoin kuin osaerien suuruudesta.

3 artikla

Puola voi rahoittaa seuraavia toimenpiteitä:

sosiaaliturvamaksujen alentaminen, siten kuin siitä säädetään covid-19-taudin ja muiden tartuntatautien ehkäisemistä, niitä koskevia vastatoimia ja hävittämistä sekä niiden aiheuttamien kriisitilanteiden ehkäisemistä koskevista erityisistä ratkaisuista 2 päivänä maaliskuuta 2020 annetun säädöksen 31zo §:ssä, itsenäisten ammatinharjoittajien tukemiseen liittyvien menojen osalta ja enintään 50 henkeä työllistävien yritysten sellaisten menojen osalta, jotka liittyvät yhtäjaksoisessa työsuhteessa olleisiin työntekijöihin;

itsenäisille ammatinharjoittajille ja siviilioikeudellisten sopimusten nojalla työskenteleville myönnettävä työnkeskeytysajan etuus, siten kuin siitä säädetään covid-19-taudin ja muiden tartuntatautien ehkäisemistä, niitä koskevia vastatoimia ja hävittämistä sekä niiden aiheuttamien kriisitilanteiden ehkäisemistä koskevista erityisistä ratkaisuista 2 päivänä maaliskuuta 2020 annetun säädöksen 15zq ja 15zua §:ssä;

palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettävät tuet yrityksille, joissa on käytössä lyhennetty työaika, jotka lyhentävät työaikaa vapaaehtoisesti tai joiden työntekijät olivat yhtäjaksoisessa työsuhteessa, siten kuin niistä säädetään covid-19-taudin ja muiden tartuntatautien ehkäisemistä, niitä koskevia vastatoimia ja hävittämistä sekä niiden aiheuttamien kriisitilanteiden ehkäisemistä koskevista erityisistä ratkaisuista 2 päivänä maaliskuuta 2020 annetun säädöksen 15g, 15ga, 15gg, 15zzb, 15zze ja 15zze^{2} §:ssä;

tuet itsenäisille ammatinharjoittajille, joilla ei ole työntekijöitä, siten kuin niistä säädetään covid-19-taudin ja muiden tartuntatautien ehkäisemistä, niitä koskevia vastatoimia ja hävittämistä sekä niiden aiheuttamien kriisitilanteiden ehkäisemistä koskevista erityisistä ratkaisuista 2 päivänä maaliskuuta 2020 annetun säädöksen 15zzc §:ssä;

itsenäisille ammatinharjoittajille, mikroyrityksille ja valtiosta riippumattomille järjestöille myönnettävät tuiksi muunnettavissa olevat lainat, siten kuin niistä säädetään covid-19-taudin ja muiden tartuntatautien ehkäisemistä, niitä koskevia vastatoimia ja hävittämistä sekä niiden aiheuttamien kriisitilanteiden ehkäisemistä koskevista erityisistä ratkaisuista 2 päivänä maaliskuuta 2020 annetun säädöksen 15zzd ja 15zzda §:ssä;

4 artikla

Puolan on ilmoitettava suunniteltujen julkisten menojen toteutumisesta komissiolle viimeistään [*PÄIVÄYS: kuuden kuukauden kuluttua tämän päätöksen julkaisemisesta*] ja sen jälkeen kuuden kuukauden välein, kunnes kyseiset suunnitellut julkiset menot ovat toteutuneet täysimääräisinä.

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu Puolan tasavallalle.

6 artikla

Tämä päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja